

MBH CONSULT B.V.

WWW.MBHCONSULT.NL

Soortgericht onderzoek
vleermuizen, vogels, marterachtigen,
amfibieën en ringslang

Hogendijk 7 te Amsterdam
Projectnummer: 2023143

██████████ | MBH Consult B.V.
21 oktober 2024

Soortgericht onderzoek vleermuizen, vogels, marterachtigen, amfibieën en ringslang

Hogendijk 7 te Amsterdam

Opdrachtgever

[REDACTED]

Limburghof 8

1083 AG Amsterdam

Projectnummer

2023143

Opsteller

[REDACTED]

Interne controle

[REDACTED], *Senior ecooloog*

MBH Consult B.V.

Ottostraat 11

6716 BG Ede

0318-202045

janine@mbhconsult.nl

Inhoud

1.	Inleiding.....	5
1.1	Aanleiding en doel.....	5
1.2	Leeswijzer.....	5
2.	Wettelijk kader Wet natuurbescherming.....	6
3.	Plangebied.....	7
3.1	Beschrijving plangebied en potentiële verblijfplaatsen.....	7
3.2	Potentiële gevolgen werkzaamheden.....	7
4.	Methode.....	8
4.1	Huismusonderzoek.....	8
4.2	Gierzwaluwonderzoek	8
4.3	Vleermuisonderzoek	9
4.4	Ringslangonderzoek	9
4.5	Rugstreeppadonderzoek.....	10
4.6	Alpenwatersamalanderonderzoek.....	10
4.7	Marteronderzoek	11
5.	Resultaten	13
5.1	Huismus.....	13
5.2	Gierzwaluw.....	13
5.3	Overige soorten.....	13
5.4	Vleermuizen	14
5.5	Ringslang	20
5.6	Rugstreeppad	20
5.7	Alpenwatersalamander	20
5.8	Overige soorten.....	20
5.9	Marterachtigen	21
5.10	Overige zoogdieren	21
6.	Effectanalyse	22
6.1	Effect werkzaamheden huismus	22
6.2	Effect werkzaamheden gierzwaluw	22
6.3	Effect werkzaamheden vleermuizen.....	22
6.4	Effect werkzaamheden ringslang	22
6.5	Effect werkzaamheden rugstreeppad.....	22
6.6	Effect werkzaamheden alpenwatersalamander	23

6.7	Effect werkzaamheden marterachtigen.....	23
6.8	Overige soorten.....	23
7.	Conclusie en advies	24
	Bibliografie	25
	Bijlage 1 Foto's veldonderzoek.....	26

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Voorliggende rapportage bevat de resultaten van het vervolgonderzoek naar vleermuizen, vogels, marterachtigen, amfibieën en de ringslang binnen het plangebied aan de Hogendijk 7 te Amsterdam. Initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing te slopen en te verbouwen om plaats te maken voor nieuwe woningen. In verband met de geplande werkzaamheden is door J. de Jong, ecooloog bij bureau MBHConsult B.V. een ecologische quickscan uitgevoerd (Jong, 2024).

Uit deze quickscan is gebleken dat het plangebied potentieel geschikt is als verblijfplaats voor verschillende soorten vleermuizen, vogels, marterachtigen en de ringslang. Indien verblijfplaatsen aanwezig zijn leiden de geplande werkzaamheden mogelijk tot vernieling van jaarrond beschermde verblijfplaatsen, met als gevolg verstoring of doding van de soorten en is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk. Om verblijfplaatsen van de soorten uit te kunnen sluiten is vervolgonderzoek noodzakelijk. Er moet onderzoek gedaan worden naar de gewone-, kleine- en ruige dwergvleermuis, de gewone grootoorvleermuis, de laatvlieger, de meervleermuis, de gierzwaluw, de huismus, de ringslang, de boommarter, de bunzing, de hermelijn, de steenmarter en de wezel (zie tabel 1).

Tabel 1 Soortgroep en soorten waar onderzoek naar vereist is.

Vleermuizen	Vogels	Reptielen	Marters	Amfibieën
Gewone dwergvleermuis	Gierzwaluw	Ringslang	Boommarter	Rugstreeppad
Gewone grootoorvleermuis	Huisemus		Bunzing	Alpenwatersalamander
Kleine dwergvleermuis			Hermelijn	
Laatvlieger			Steenmarter	
Meervleermuis			Wezel	
Ruige dwergvleermuis				

Middels gericht onderzoek wordt vastgesteld of er beschermde soorten in gevaar komen door de geplande werkzaamheden. In eerste instantie wordt vastgesteld of de soort al dan niet voorkomt. Daarnaast zal duidelijk worden hoe de soort het plangebied gebruikt en hoe groot een eventuele populatie is. Naar aanleiding van het vervolgonderzoek zal geconcludeerd worden onder welke voorwaarden de voorgenomen werkzaamheden verder uitgevoerd kunnen worden en of een ontheffing noodzakelijk is.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het wettelijk kader weergegeven waar dit onderzoek aan gebonden is. Hoofdstuk 3 geeft een algemene beschrijving van het plangebied en daarnaast het habitat dat aanwezig is. In hoofdstuk 4 zijn de gebruikte methodes en materialen beschreven en onderbouwd met relevante literatuur waarna in hoofdstuk 5 de bevindingen staan weergegeven. Vanuit hoofdstuk 3, 4 en 5 wordt een conclusie en advies gevormd en weergegeven in hoofdstuk 6. Tot slot is alle gebruikte relevante literatuur samengevoegd in een bibliografie in hoofdstuk 7. Naast deze rapportage zijn de bijlagen die het rapport ondersteunen toegevoegd.

2. Wettelijk kader Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden geregeld in de Wet natuurbescherming. De Wnb regelt de bescherming van natuur middels de:

- *Zorgplicht (artikel 1.11 Wnb)*
- *Gebiedsbescherming (hoofdstuk 2 Wnb)*
- *Soortenbescherming (hoofdstuk 3 Wnb)*
- *Houtopstanden (hoofdstuk 4 Wnb)*

Dit onderzoek wordt getoetst door hoofdstuk 3 (soortenbescherming) van de Wet natuurbescherming. In hoofdstuk 3 van de Wnb zijn drie beschermingsregimes vastgelegd met bijbehorende verbodsbepalingen die door de beoogde handelingen niet overtreden mogen worden (zie tabel 2). De gierzwaluw en huismus vallen onder artikel 3.1 Vogelrichtlijnsoorten. Vleermuizen en de rugstreeppad zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn, artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. De alpenwatersalamander en ringslang vallen onder artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming.

Tabel 2 Beschermingsregimes en verbodsbepalingen Wnb (Rijksoverheid, 2022)

§ 3.1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten
Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
Het is verboden opzettelijk in het wild levende vogels van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.	Het is verboden soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Het is verboden bepaalde zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, beschadigen, of weg te nemen.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.	.
Het is verboden eieren van te rapen en deze onder zich te hebben.	Het is verboden eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen.	.
Het is verboden vogels opzettelijk te storen.	Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.	Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of vernielen
Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Het is verboden bepaalde planten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Het is verboden bepaalde vaatplanten in opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

3. Plangebied

3.1 Beschrijving plangebied en potentiële verblijfplaatsen

Het plangebied is gelegen aan de Hogendijk 7 te Amsterdam. Zie figuur 1 voor de ligging van het plangebied.

Figuur 1. Ligging plangebied (oranje kader) met bebouwing (rode kaders) (Jong, 2024).

Het plangebied is gelegen in het zuiden van Amsterdam en is omringd door een golfbanenterrein. Op een afstand van 1 kilometer naar het noorden beginnen de woonwijken van Amsterdam-Zuid, en op een afstand van 800 meter naar het zuidoosten beginnen de wijken van Abcoude.

De onderzoekslocatie bestaat uit een perceel met een woonhuis en enkele bijgebouwen met omliggend terrein dat omsloten is door sloten. De gebouwen zijn in vervallen staat en overwoekerd door planten. De gebouwen zijn toegankelijk voor vogels en zoogdieren door kieren, spleten en openingen in boeiboorden, wanden, en tussen dakpannen. Het omliggende groen dat verruigt en rommelig is, is geschikt voor ringslang, amfibieën en marterachtigen om als leefgebied te gebruiken en om in te verblijven.

3.2 Potentiële gevolgen werkzaamheden

De gebouwen 2 tot 6 zullen gesloopt worden (figuur 1) en gebouw 1 zal verbouwd worden. Verder zullen bomen gekapt worden, groen verwijderd worden en de bodem bouwrijp gemaakt worden voor de nieuwbouw. Met deze activiteiten gaan verblijven potentieel verloren. Deze ingreep kan voor de huismus en gierzwaluw leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming artikel 3.1 lid 1 (doden), lid 2 (nesten en rustplaatsen vernielen, beschadigen of wegnemen) en lid 4 (verstoring), voor de vleermuizen en rugstreeppad leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming artikel 3.5 lid 1 (doden), lid 2 (opzettelijk verstoren) en lid 4 (voortplantingsplaatsen of rustplaatsen beschadigen of vernielen) en voor de marterachtigen, alpenwatersalamander en ringslang leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming artikel 3.10 lid 1 (doden of vangen) en lid 4 (beschadigen of vernielen vaste rust- en voortplantingsplaatsen). Dit vervolgonderzoek moet uitwijzen of bovengenoemde verbodsbepalingen daadwerkelijk overtreden worden.

4. Methode

4.1 Huismusonderzoek

Voor het vaststellen van nestlocaties van huismussen is soortgericht onderzoek uitgevoerd conform de richtlijnen van het Kennisdocument huismus en het soortinventarisatieprotocol huismus van Netwerk Groene Bureaus (BIJ12, 2023; NGB, 2017). Om de aanwezigheid van voortplantingsbiotoop te onderzoeken, zijn er drie veldbezoeken uitgevoerd in de geschikte periode (1 april – 20 juni). Er werd minimaal 10 dagen tussen de bezoeken aangehouden en zijn uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden (geen regen, harde wind of kou). De data en weersomstandigheden zijn weergegeven in tabel 3. De inventarisaties zijn uitgevoerd door ecologen van MBH Consult B.V. Voor het huismusonderzoek is gebruik gemaakt van verrekijker/zichtwaarnemingen en geluidswaarnemingen.

Tabel 3 Data en weersomstandigheden inventarisaties huismusonderzoek

Datum	Zon op/onder	Tijdstip	Temp. °C	Weer	Doel inventarisatie	Onderzoekers
15-05-2024	05:43	07:00 – 08:00	14 °C	Zonnig, droog, 1 Bft	Huismus	J. de Pee
07-06-2024	21:56	20:25 – 21:25	15 °C	Helder, droog, 1 Bft	Huismus	J. van Doorn
17-06-2024	22:02	20:30 – 21:30	19 °C	Halfbewolkt, droog, 2 Bft	Huismus	T. Knaap

4.2 Gierzwaluwonderzoek

Voor de gierzwaluw is onderzocht of openingen en de achterliggende ruimte in bebouwing gebruikt worden als nestplaats. Om de gierzwaluw uit te sluiten zijn er drie gerichte onderzoekrondes uitgevoerd in de avond (BIJ12, 2017; Netwerk Groene Bureaus, 2017). Elke onderzoeksronde duurde minimaal twee uur. Alle onderzoekrondes hebben plaatsgevonden in het broedseizoen van de gierzwaluw en in de optimale periode om de gierzwaluw waar te nemen op het nest (BIJ12, 2017). Voor het gierzwaluwonderzoek is gebruik gemaakt van zicht- en verrekijkerwaarnemingen en geluidswaarnemingen. De inventarisaties zijn uitgevoerd door ecologen van MBH Consult B.V. Zie tabel 4 voor de data en weersomstandigheden.

Tabel 4 Data en weersomstandigheden inventarisaties gierzwaluwonderzoek

Datum	Zon op/onder	Tijdstip	Temp. °C	Weer	Doel inventarisatie	Onderzoekers
07-06-2024	21:56	20:25 – 22:25	15 °C	Helder, droog, 1 Bft	Gierzwaluw	L. Verschuur J. de Jong A. de Vries
17-06-2024	22:02	20:25 – 22:35	19 °C	Halfbewolkt, droog, 2 Bft	Gierzwaluw	J. de Jong J. van doorn T. Knaap
08-07-2024	21:59	20:29 – 22:29	19 °C	Bewolkt, droog, 2 Bft	Gierzwaluw	J. de Jong L. Verschuur T. Knaap

4.3 Vleermuisonderzoek

Om vast te stellen of de bebouwing kan dienen als zomer- kraam- en/of paarverblijfplaats van vleermuizen is soortgericht onderzoek uitgevoerd conform de richtlijnen van het Vleermuisprotocol 2021 (opgesteld door o.a. Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging). De onderzoeksperiode voor zomer-/kraamverblijfplaatsen bestond uit drie gerichte, nachtelijke veldbezoeken, waaronder één ochtendronde en één ronde in juni binnen de geschikte periode (15 mei -15 juli). De onderzoeksperiode voor paarverblijfplaatsen omvatte drie nachtelijke veldbezoeken in de periode van 15 augustus - 30 september, onder gunstige weersomstandigheden om de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen te onderzoeken. De data en weersomstandigheden zijn weergegeven in tabel 2. De inventarisaties zijn uitgevoerd verschillende vleermuisdeskundigen van MBH Consult B.V. Voor het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector (Anabat scout met opname functie en Pettersson D240x), verrekijkers, zaklampen en zichtwaarnemingen. Zie tabel 5 voor de data en weersomstandigheden.

Tabel 5 Data en weersomstandigheden inventarisaties vleermuisonderzoek

Datum	Zon op/onder	Tijdstip	Temp. °C	Weer	Doel inventarisatie	Onderzoekers
07-06-2024	21:56	21:56 – 00:26	15 °C	Helder, droog, 1 Bft	Vleermuis zomer-kraamverblijf	L. Verschuur J. de Jong A. de Vries J. van Doorn
08-07-2024	21:59	21:59 – 00:30	19 °C	Bewolkt, droog, 2 Bft	Vleermuis zomer-kraamverblijf	J. de Jong L. Verschuur T. Knaap J. de Pee
09-07-2024	05:32	02:32 – 05:32	13 °C	Bewolkt, droog, 2 Bft	Vleermuis zomer-kraamverblijf	T. Knaap J. de Pee
19-08-2024	20:55	20:52 – 23:52	17 °C	Sluierbewolking, windstil	Vleermuis paarverblijf	J. de Jong J. van Doorn
16-09-2024	19:51	19:52 – 22:52	15 °C	Helder, droog, 3 bft	Vleermuis paarverblijf	T. Knaap J. van Doorn
18-09-2024	19:47	23:00 – 01:00	17 °C	Droog, 3 bft	Vleermuis paarverblijf	T. Knaap A. de Vries

4.4 Ringslangonderzoek

Om vast te stellen of het plangebied dient als leefgebied van de ringslang is soortgericht onderzoek uitgevoerd conform de richtlijnen van de Soortinventarisatieprotocollen (Netwerk Groene Bureaus, 2017). Voor de hazelworm is de plaatjesmethode gebruikt om te onderzoeken. Hierbij kunnen tapijttegels, dakpannen, houten of metalen platen worden gebruikt (RAVON, 2020). In dit onderzoek zijn acht dakpannen gebruikt (zie figuur 2). Na een maand gewenningstijd zijn de platen viermaal gecontroleerd in de ochtend met zonnig weer. Het eerste en het laatste bezoek lagen meer dan een maand uit elkaar. Elke onderzoeksronde begon met het scannen van structuurovergangen en zonplaatsen op het perceel. Daarna zijn de dakpannen gecontroleerd. Verder is éénmalig onderzoek gedaan naar het voorkomen van eischalen in hopen organisch materiaal. Het onderzoek is uitgevoerd door ecologen van MBH Consult B.V. Zie tabel 6 voor de data en weersomstandigheden.

4.5 Rugstreeppadonderzoek

Het vaststellen van het leefgebied van de rugstreeppad binnen het plangebied is uitgevoerd middels soortgericht onderzoek, conform de richtlijnen van het soortinventarisatieprotocol (Bij12, 2017). Binnen de voortplantingsperiode van de soorten is op locatie en in omliggende omgeving geluisterd naar roep- en kooractiviteit. Verder is de plaatjesmethode (zie hoofdstuk 4.4) toegepast, waarbij dakpannen binnen het plangebied zijn uitgelegd en samen met andere schuilelementen herhaaldelijk zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van amfibieën. Bij alle overige veldbezoeken is eveneens gelet op de aanwezigheid van amfibieën. De inventarisaties zijn uitgevoerd door ecologen van MBH Consult B.V (tabel 6).

4.6 Alpenwatersamalanderonderzoek

Het vaststellen van het leefgebied van de alpenwatersalamander binnen het plangebied is uitgevoerd middels soortgericht onderzoek, conform de richtlijnen van het soortinventarisatieprotocol (NGB, 2017). Voor het amfibieënonderzoek is gebruik gemaakt van zichtwaarnemingen. Voor het onderzoek naar het zomerbiotoop van de alpenwatersalamander is gebruik gemaakt van de plaatjesmethode (zie 4.4) om individuen te vinden, zijn materialen gekeurd waar de alpenwatersalamander zich onder kan verschuilen. Verder zijn de omliggende watergangen met een schepnet bemonsterd. Het onderzoek is uitgevoerd door ecologen van MBH Consult B.V (tabel 6).

Tabel 6 Data en weersomstandigheden inventarisaties reptiel en amfibieën onderzoek

Datum	Zon op/onder	Tijdstip	Temp. °C	Weer	Doel inventarisatie	Onderzoekers
30-05-2024	21:48	22:50 – 23:50	13 °C	Bewolkt, droog en miezer, 1 Bft	Rugstreeppad kooractiviteit	J. de Jong A. Tadele
07-06-2024	21:56	22:56 – 00:25	15 °C	Helder, droog, 1 Bft	Dakpan platen plaatsen Rugstreeppad kooractiviteit	J. de Jong L. Verschuur J. van Doorn A. de Vries
17-06-2024	22:02	20:30 – 23:30	19 °C	Halfbewolkt, droog, 2 Bft	Alpenwatersalamander sloten bemonsteren Platen en materialen keren	J. de Jong J. van Doorn
08-07-2024	21:59	20:30 – 00:30	19 °C	Bewolkt, droog, 2 Bft	Alpenwatersalamander sloten bemonsteren Platen en materialen keren Rugstreeppad kooractiviteit	J. de Jong L. Verschuur
15-07-2024	05:38	10:00 – 11:00	21 °C	Zonnig, droog, 1 Bft	Platen en materialen keren	J. de Jong
02-08-2024	06:04	09:00 – 10:30	19 °C	Helder, droog, 1 bft	Platen en materialen keren Ringslang zonplekken	J. de Jong
19-08-2024	06:31	09:00 – 10:30	15 °C	Zonnig, droog, windstil	Platen en materialen keren Ringslang zonplekken	J. de Jong
03-09-2024	06:56	09:00 – 10:00	18 °C	Halfbewolkt, 1 bft	Platen en materialen keren Ringslang zonplekken	J. de Jong
12-09-2024	20:01	12:00 – 13:00	13 °C	Zonnig, droog, 2 bft	Platen en materialen keren Ringslang zonplekken	J. de Pee
30-09-2024	07:40	09:00 – 10:00	11 °C	Halfbewolkt, 2 bft	Platen en materialen keren Ringslang zonplekken Ringlang eischalen	J. de Jong

4.7 Marteronderzoek

Het soortgericht onderzoek naar de marterachtigen is uitgevoerd conform het kennisdocument 'Kleine marterachtigen' van Bij12 (BIJ12, 2024). Hierbij is onderzoek uitgevoerd in de meest actieve periode van juni t/m 15 november, gedurende tenminste 8 weken. Voor het onderzoek zijn twee wildcamera's gebruikt (Browning trail camera Spec Ops ELITE HP4), welke op de meest geschikte locaties binnen het plangebied zijn geplaatst. Er zijn hiervoor een vrije cameraval opstelling en een struikrover opstelling gebruikt. Met de cameraval is de camera aan een boom of paaltje bevestigd en gericht op een lokmiddel. Dit lokmiddel bestaat uit één blik tonijn, waarin gaatjes zijn geprikt en dat op een paaltje is bevestigd op een afstand van 2-3 meter van de camera. Bij de struikrover opstelling is in een halfopen PVC-buis een plank bevestigd. Aan de voorkant van de buis is een blik sardines met gaatjes bevestigd, terwijl aan de achterkant een camera is geplaatst. Beide opstellingen zijn na 4 weken verplaatst naar andere locaties binnen het plangebied, en vervolgens na nog 4 weken weggehaald. Hierdoor hebben de opstellingen in totaal 8 weken binnen het plangebied gestaan, op 4 verschillende locaties. Zie figuur 2 voor de locaties van de opstellingen. Tijdens alle veldbezoeken (ook van overige soorten) is de onderzoekslocatie en omliggend terrein onderzocht op aanwezigheid van marterachtigen en verse gebruikssporen zoals uitwerpselen, krabsporen en prenten. Hierbij is gebruik gemaakt van verrekijkers, zaklampen en zichtwaarnemingen. De data en weersomstandigheden zijn weergegeven in tabel 7. Het onderzoek is uitgevoerd door ecologen van MBH Consult B.V.

Tabel 7 Data en weersomstandigheden inventarisaties vleermuisonderzoek

Datum	Zon op/onder	Tijdstip	Temp. °C	Weer	Doel inventarisatie	Onderzoekers
07-06-2024	21:56	20:25 – 21:25	15 °C	Helder, droog, 1 Bft	Martercamera's plaatsen Habitatonderzoek	J. de Jong
17-06-2024	22:02	20:30 – 21:30	19 °C	Halfbewolkt, droog, 2 Bft	Martercamera's controleren	J. de Jong
08-07-2024	21:59	20:30 – 21:30	19 °C	Bewolkt, droog, 2 Bft	Martercamera's verplaatsen Habitatonderzoek	J. de Jong
15-07-2024	05:32	10:00 – 11:00	13 °C	Bewolkt, droog, 2 Bft	Martercamera's controleren	J. de Jong
02-08-2024	06:04	09:00 – 10:30	19 °C	Helder, droog, 1 bft	Martercamera's ophalen	J. de Jong

Figuur 2 Locaties dakpannen voor ringslang en amfibieën onderzoek en locatie wildcamera's binnen het plangebied.

5. Resultaten

5.1 Huismus

Gedurende de drie veldbezoeken waarin specifiek onderzoek naar de huismus is gedaan, zijn binnen het plangebied geen huismussen gezien of gehoord. Ook in de directe omgeving zijn geen huismussen waargenomen. Bij alle overige bezoeken zijn eveneens geen waarnemingen van deze soort gedaan.

5.2 Gierzwaluw

Tijdens de drie veldbezoeken, die specifiek gericht waren op onderzoek naar de gierzwaluw, werden gierzwaluwen alleen op grote afstand waargenomen, hoog boven het plangebied. Op geen enkel moment zijn laagvliegende of gierende gierzwaluwen gezien of gehoord bij het plangebied. De waargenomen gierzwaluwen vlogen voornamelijk vanuit het oosten richting het plangebied, of in omgekeerde richting, evenals vanuit het noorden. Tijdens het eerste veldbezoek op 7 juni werd de grootste groep van zes gierzwaluwen waargenomen. Bij de daaropvolgende bezoeken werden slechts sporadisch één of twee gierzwaluwen gezien. Zie figuur 3 voor de waarnemingen.

Figuur 3 Waarnemingen vleermuisonderzoek avond 7 juni 2024

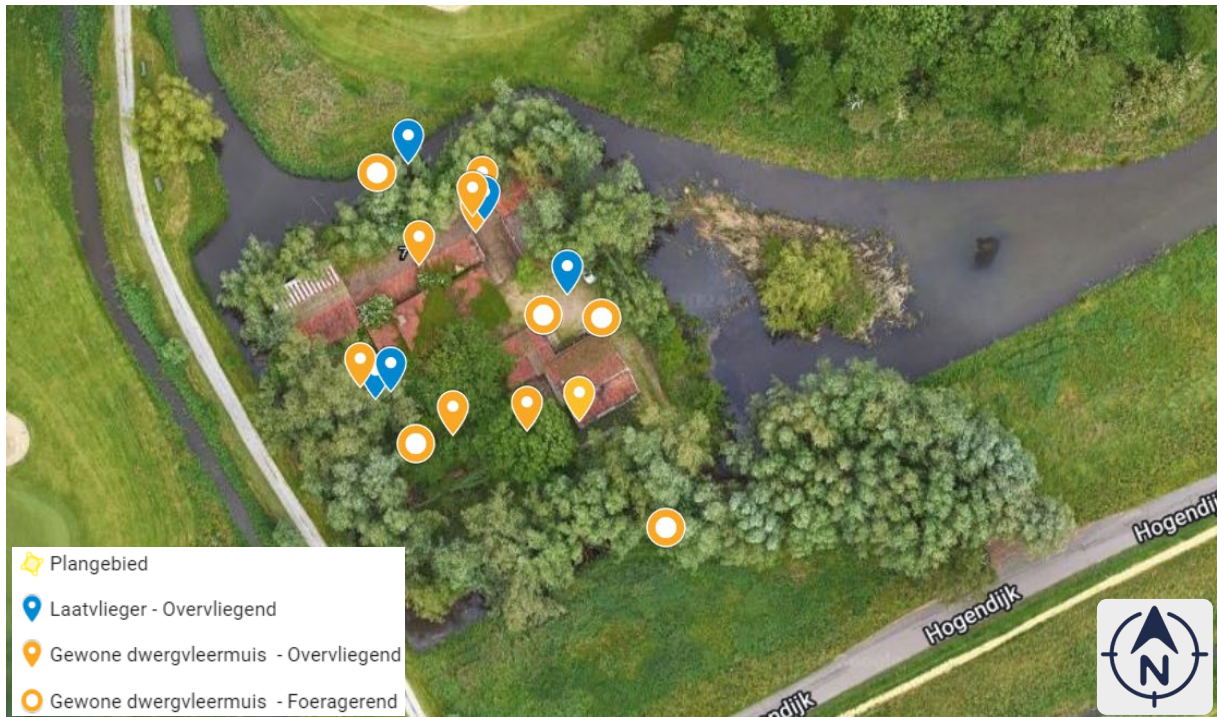
5.3 Overige soorten

Binnen het plangebied en de omliggende omgeving is tijdens de inventarisatie een verscheidenheid aan vogelsoorten waargenomen, zoals de merel (*Turdus merula*), winterkoning (*Troglodytes troglodytes*), blauwe reiger (*Ardea cinerea*), roodborst (*Erithacus rubecula*), koolmees (*Parus major*), spreeuw (*Sturnus vulgaris*), ringmus (*Passer montanus*), vink (*Fringilla coelebs*), pimpelmees (*Cyanistes caeruleus*), tjiftjaf (*Phylloscopus collybita*), waterhoen (*Gallinula chloropus*), nijlgans (*Alopochen aegyptiaca*), meerkoet (*Fulica atra*), koekoek (*Cuculus canorus*), kauw (*Corvus monedula*) en scholekster (*Haematopus ostralegus*). De koolmees is hierbij broedend gevonden in het overstek van gebouw 1. Later in het seizoen zijn vliegvlugge jongen en volwassen individuen rustend waargenomen in de gebouwen 1,2,4,5 en 6.

5.4 Vleermuizen

5.4.1 Veldbezoek 07-06-2024

Gedurende dit eerste veldbezoek zijn geen vleermuizen waargenomen welke uitvlogen (het gebouw binnen het plangebied verlaten). Binnen het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger, die het gebied passeerden. De gewone dwergvleermuizen bleven langer binnen het plangebied aanwezig, waarbij ze foerageerden rondom het opgaande groen binnen het plangebied. Op sommige momenten zijn drie gewone dwergvleermuizen tegelijkertijd gezien. Zie figuur 4 voor de waarnemingen.

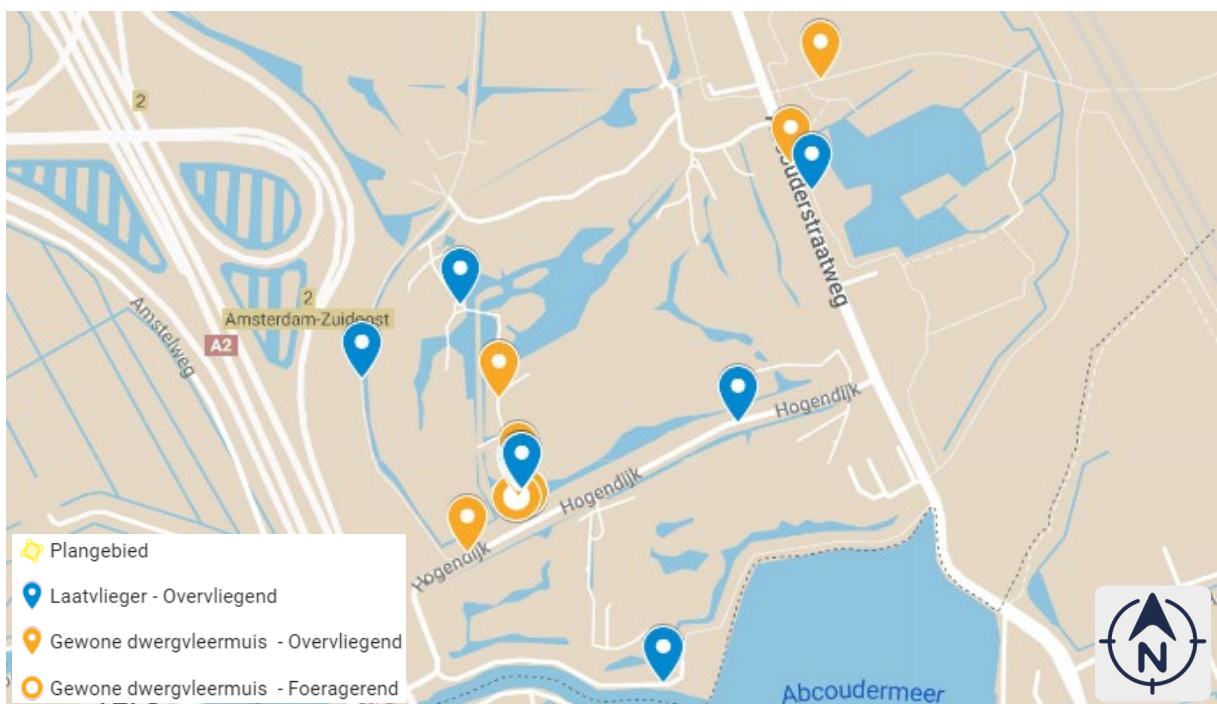
Figuur 4 Waarnemingen vleermuisonderzoek avond 7 juni 2024

5.4.2 Veldbezoek 8 juli 2024

Gedurende het tweede veldbezoek zijn geen vleermuizen waargenomen welke uitvlogen. Binnen het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van foeragerende gewone dwergvleermuizen en vleermuizen welke het plangebied passeerden. Verder zijn een aantal waarnemingen gedaan van overvliegende laatvliegers. Op grotere afstand zijn eveneens laatvliegers gedetecteerd bij het Abcoudermeer, de Hogendijk en de omliggende golfbaan. Zie figuur 5 en 6 voor de waarnemingen.

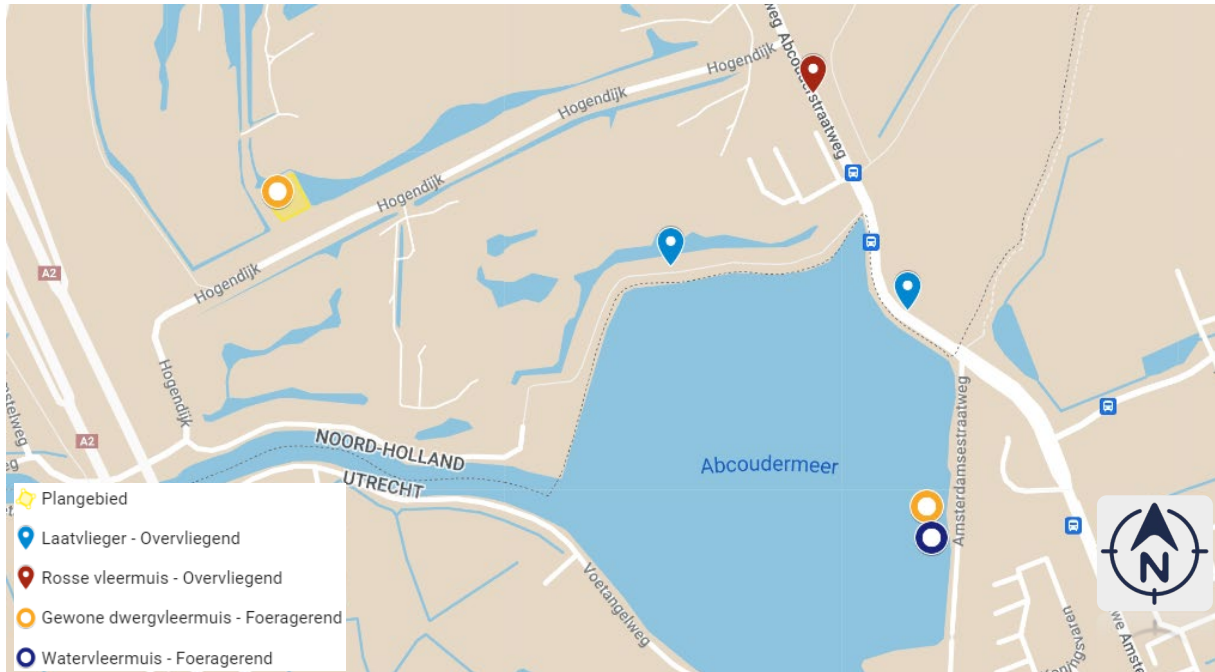
Figuur 5 Waarnemingen vleermuisonderzoek avond 8 juli 2024 binnen plangebied.

Figuur 6 Waarnemingen vleermuisonderzoek avond 8 juli 2024 omgeving plangebied.

5.4.3 Veldbezoek 9 juli 2024

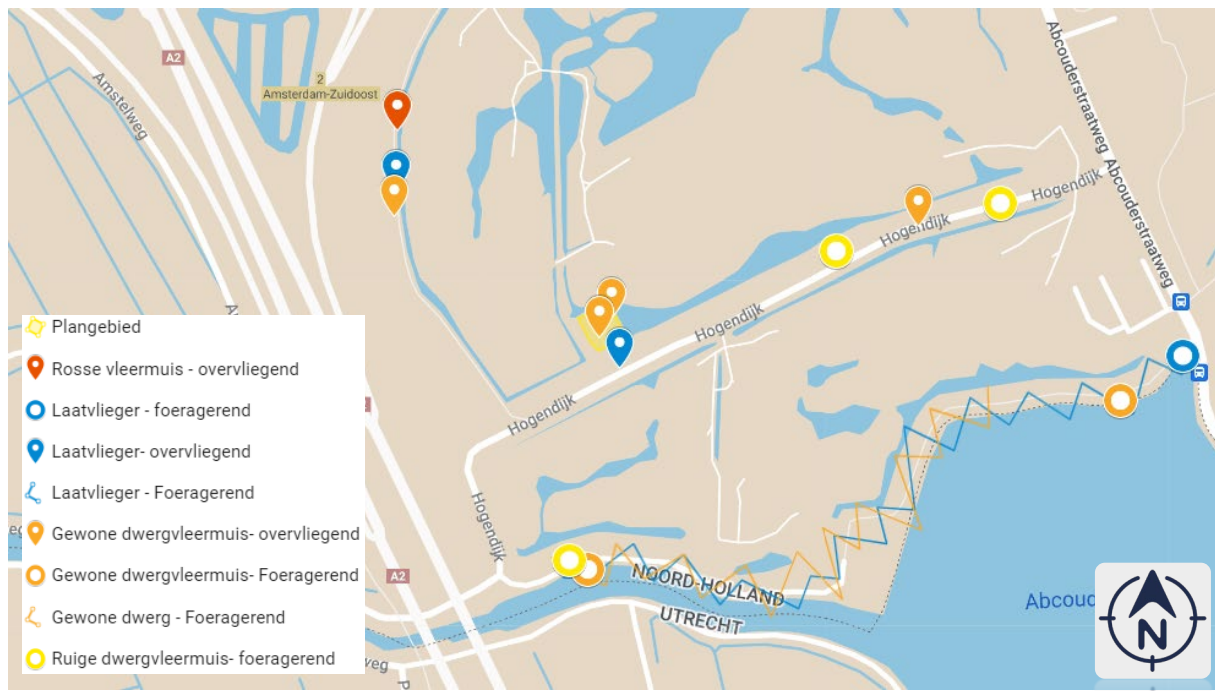
Tijdens de ochtendronde op 27 juni zijn geen invliegende (het gebouw binnen het plangebied ingaan) vleermuizen waargenomen binnen het plangebied. Slechts één gewone dwergvleermuis is waargenomen binnen het plangebied. Overige waarnemingen vonden plaats in de omgeving van het plangebied, waaronder een rosse vleermuis bij de Abcouderstraatweg, twee laatvliegers langs de dijken van het Abcoudermeer en een waarneming van twee meervleermuizen en drie gewone dwergvleermuizen, foeragerend boven het Abcoudermeer (zie figuur 7).

Figuur 7 Waarnemingen vleermuisonderzoek ochtend 9 juli 2024.

5.4.4 Veldbezoek 19 augustus 2024

Tijdens dit veldbezoek, gericht op paarverblijfplaatsen, zijn geen vleermuizen waargenomen die baltsten (geluid dat mannelijke vleermuizen maken om een partner aan te trekken). Binnen het plangebied zijn slechts tweemaal overvliegende gewone dwergvleermuizen gedetecteerd. In de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen gedaan van laatvliegers en gewone dwergvleermuizen, die foerageerden en langs de bomenrij naast de Hogendijk vlogen. Langs de Holendrechteweg, die over de dijk van het Abcoudermeer loopt, zijn continu foeragerende laatvliegers en gewone dwergvleermuizen waargenomen, maar geen van deze vleermuizen maakte baltsgeluiden. In het westen van de Holendrechteweg is nog een foeragerende ruige dwergvleermuis waargenomen. Ter hoogte van de weg ten westen van het golfbanenterrein zijn een laatvlieger, rosse vleermuis en gewone dwergvleermuis gedetecteerd welke overvlogen. Zie figuur 8 voor de waarnemingen.

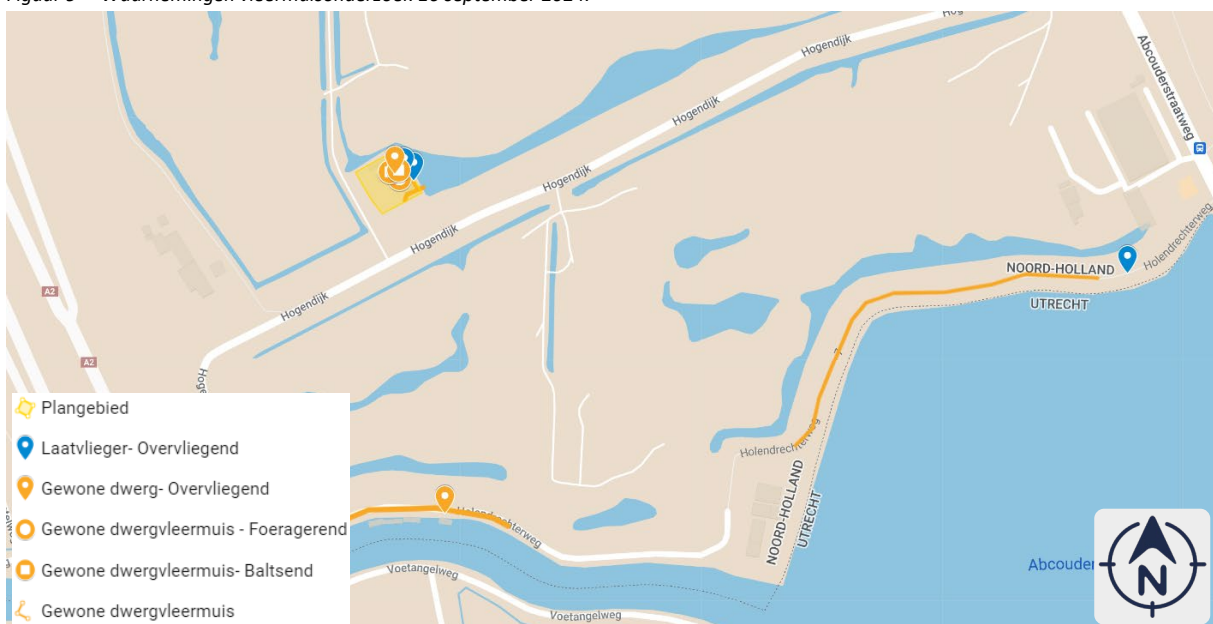
Figuur 8 Waarnemingen vleermuisonderzoek massawinterverblijven 14 augustus 2024.

5.4.5 Veldbezoek 16 september 2024

Gedurende het veldbezoek zijn vanuit het plangebied enkele keren de balts van de gewone dwergvleermuis gedetecteerd. Hiervan klonk de roep drie maal van grotere afstand en éénmaal dichterbij. Het is onbekend waar de vleermuis(zen) die dit geluid lieten horen exact vlogen. Er is geen binding gezien van vleermuizen met de gebouwen binnen het plangebied. Binnen het plangebied zijn ook enkele gewone dwergvleermuizen waargenomen welke foerageerden rondom de woning en rondom het opgaande groen. Verder is tweemaal een laatvlieger waargenomen. Op grotere afstand van het plangebied zijn op twee plekken baltsende gewone vleermuizen waargenomen. Deze exemplaren vlogen heen en weer langs de Holendrechtweg boven het Abcoudermeer langs de dijk. Verder is nog één waarneming van een overvliegende laatvlieger gedaan. Zie figuur 9 en 10 voor de waarnemingen.

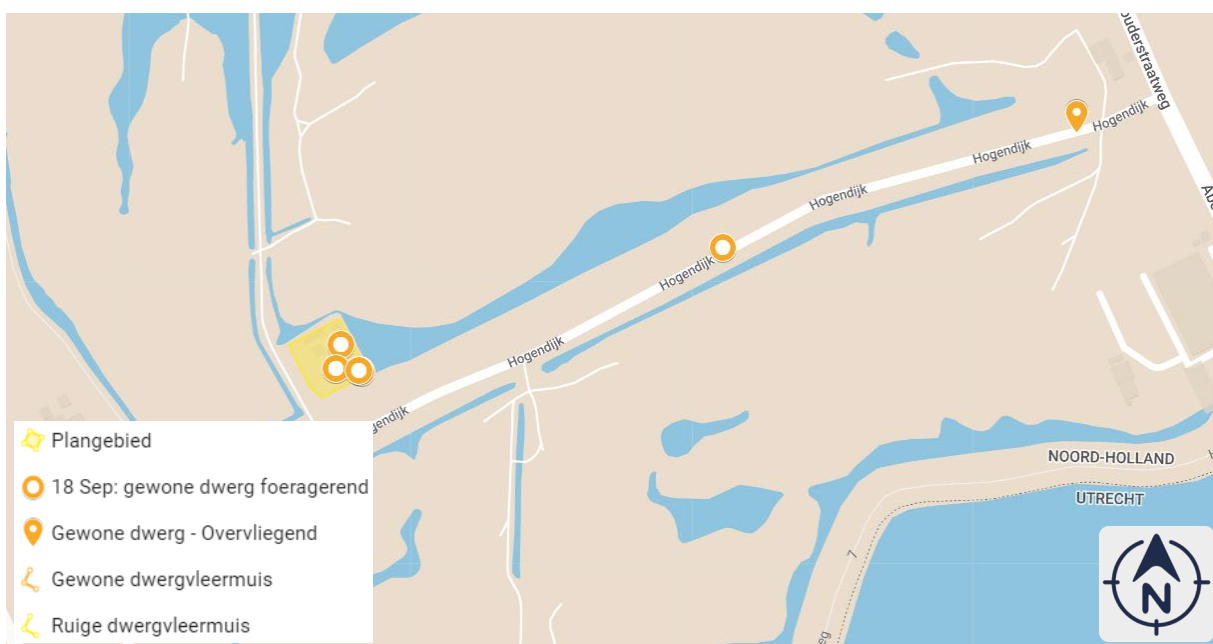
Figuur 9 Waarnemingen vleermuisonderzoek 16 september 2024.

Figuur 10 Waarnemingen vleermuisonderzoek 16 september 2024.

5.4.6 Veldbezoek 18 september 2024

Tijdens dit veldbezoek zijn meerdere malen gewone dwergvleermuizen waargenomen binnen het plangebied, welke baltsende geluiden maakten. De vleermuizen vertoonden echter geen binding met de gebouwen binnen het plangebied; ze bleven niet langdurig rondvliegen rond of voor een gebouw en baltsten niet vanuit een gebouw. Er is ook niet waargenomen dat twee vleermuizen elkaar achterna vlogen. Binnen het plangebied zijn wel gewone dwergvleermuizen gesignaleerd die foerageerden boven het opgaande groen. Op grotere afstand, langs de Hogendijk, is één foeragerende en één overvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen. Zie figuur 11 en 12 voor waarnemingen.

5.5 Ringslang

Er zijn op geen enkel moment ringslangen aangetroffen onder de onderzoeksdakpannen die strategisch binnen het plangebied zijn neergelegd. Ook onder andere schuilelementen en zonplekken binnen en in de omgeving van het plangebied zijn geen ringslangen gevonden. Door de vele grote bomen rondom het plangebied is het grootste deel van het plangebied beschaduwd, waardoor er langs de oevers geen zonplekken zijn en binnen het plangebied slechts op zeer beperkte delen. Binnen het plangebied is een hoop organisch materiaal onderzocht op het voorkomen van eischalen. De hoop bestond uit veel takken, aarde en grassige delen, iets dieper in de hoop werden ook dikker stammen en afval in de vorm van netten en speciekuip gevonden. De hoop was niet warm en broeierig en er zijn geen eischalen gevonden.

5.6 Rugstreeppad

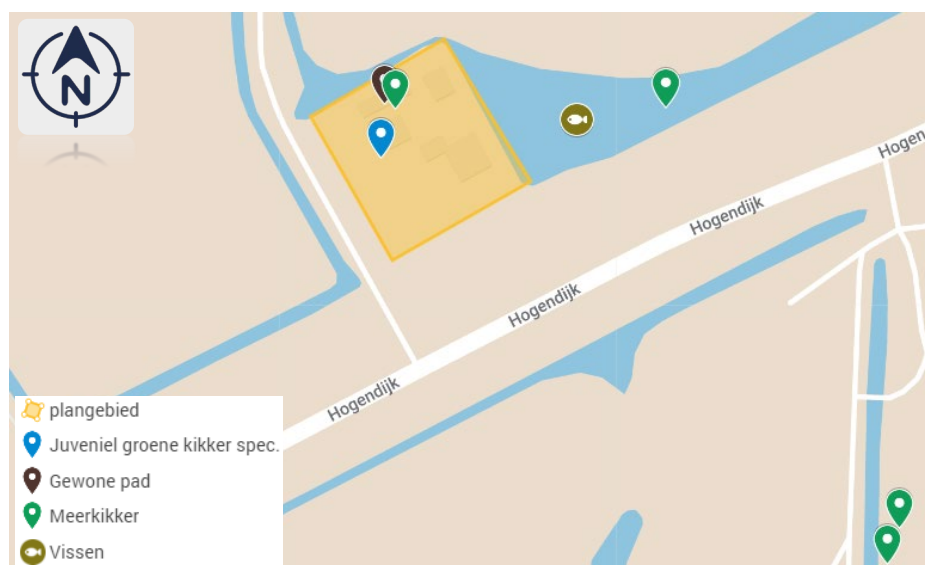
Binnen het plangebied en in de omgeving rondom het plangebied zijn geen roepende rugstreeppadden gehoord. Daarnaast zijn geen rugstreeppadden binnen het plangebied, onder de onderzoeks-dakpannen of andere schuilelementen gevonden.

5.7 Alpenwatersalamander

Er zijn geen alpenwatersalamanders binnen, of in de omgeving van het plangebied aangetroffen. Onder de onderzoeks-dakpannen, boomstammen en andere structuurelementen is de soort niet gevonden. Tevens zijn met het bemonsteren van de watergangen rondom het plangebied en in watergangen welke iets verder van het plangebied lagen geen alpenwatersalamanders gevangen. De sloten direct rondom het plangebied bevatten een dikke laag stinkend organisch materiaal, welke zo dik was dat de onderzoeker hier op sommige plekken even op kon blijven staan.

5.8 Overige soorten

Binnen het plangebied is éénmaal een juveniele groene kikker onbepaald (*Pelophylax spec.*) Aangetroffen onder één van de dakpannen. Verder is een volwassen meerkikker in de doorgang tussen gebouw 3 en 5 aangetroffen en een gewone pad in gebouw 5. Roepende meerkikkers zijn gehoord vanuit het waterlichaam ten oosten van het plangebied en vanuit de sloten op het golfterrein ten zuiden van het plangebied. Verder zijn opspringende grote vissen, waarschijnlijk karpers, gezien in het waterlichaam ten oosten van het plangebied. Zie figuur 13 voor de waarnemingen.

Figuur 13 Waarnemingen amfibieën en vissen

5.9 Marterachtigen

Op de wildcamera's zijn op één moment twee opnames van een wezel gedaan en op één moment twee opnames van een hermelijn. Deze opnames zijn gemaakt door de struikrover welke opgesteld stond ten noorden van gebouw 6. Met de overige opstellingen zijn geen opnames van marterachtigen gedaan. Zie figuur 14 voor de beelden.

Figuur 14 Waarnemingen hermelijn (boven) en wezel (onder)

5.10 Overige zoogdieren

Op camerabeelden en tijdens veldbezoek zijn muizen, egels en huiskatten waargenomen, zie hiervoor bijlage 1. In de omgeving van het plangebied zijn op de golfbanen ook konijnen en hazen gezien.

6. Effectanalyse

6.1 Effect werkzaamheden huismus

Doordat binnen het plangebied en in omgeving van het plangebied geen enkele huismus is waargenomen, is het voorkomen van jaarrond beschermde nesten en essentieel foerageergebied van de huismus binnen het plangebied uitgesloten. Er is geen sprake van negatieve effecten ten aanzien van de huismus.

6.2 Effect werkzaamheden gierzwaluw

Doordat er geen gierzwaluwen zijn gevonden welke gebouwen binnen het plangebied ingingen of verlieten, of enige andere binding met het plangebied toonden, is het voorkomen van jaarrond beschermde nesten en essentieel foerageergebied van de gierzwaluw binnen het plangebied uitgesloten. Er is geen sprake van negatieve effecten ten aanzien van de gierzwaluw.

6.3 Effect werkzaamheden vleermuizen

Binnen het plangebied zijn tijdens de zomer- en kraamperiode geen vleermuizen waargenomen die de bebouwing in- of uitvlogen. Er zijn geen zomer- of kraamverblijven binnen het plangebied aangetroffen, waardoor een negatieve impact op dergelijke verblijven niet van toepassing is.

Er zijn tijdens de veldbezoeken in het najaar (paarperiode) tevens geen waarnemingen gedaan van gebouwbewonende vleermuizen met binding tot het plangebied. Er zijn geen paarverblijfplaatsen in het plangebied aanwezig.

Doordat in beide onderzoeksperiodes geen verblijfplaatsen zijn gevonden kan er vanuit gegaan worden dat ook winterverblijfplaatsen van vleermuizen ontbreken.

Tijdens de onderzoeksrondes zijn regelmatig waarnemingen gedaan van vleermuizen welke foerageerden binnen het plangebied en deze passeerden. Het opgaande groen wordt voornamelijk gebruikt door gewone dwergvleermuizen om te foerageren en als referentiepunt om langs te vliegen door zowel de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. Het plangebied is echter niet van belang als vliegroute, doordat er geen constante stroom aan passerende vleermuizen is waargenomen. Doordat er voldoende mogelijkheden zijn om te foerageren boven waterpartijen en bomenrijen in de omgeving, vormt het plangebied geen essentieel foerageergebied.

Een negatief effect met betrekking op verblijfplaatsen van vleermuizen is niet aan de orde, doordat er geen verblijfplaatsen zijn. Tijdens de werkzaamheden kan er echter wel een negatief effect optreden ten aanzien van foeragerende en passerende vleermuizen. Door het treffen van maatregelen worden negatieve effecten op gewone dwergvleermuizen met de geplande werkzaamheden voorkomen (zie hoofdstuk 7).

6.4 Effect werkzaamheden ringslang

Doordat geen ringslangen, verblijfplaatsen van ringslangen of eischalen zijn gevonden binnen het plangebied is de aanwezigheid van de soort uitgesloten. Een negatief effect op de soort is niet aan de orde.

6.5 Effect werkzaamheden rugstreeppad

Doordat er geen rugstreeppadden zijn gevonden of gehoord binnen, en in de omgeving van, het plangebied is de aanwezigheid van de soort uitgesloten. Een negatief effect op de soort is niet aan de orde.

6.6 Effect werkzaamheden alpenwatersalamander

De alpenwatersalamander leeft bij voorkeur in schoon, stilstaand of langzaam stromend water met goede waterkwaliteit, voldoende vegetatie en voldoende zuurstofniveau. Met het bemonsteren van de sloten direct om het plangebied is gebleken dat deze een dikke laag organisch materiaal bevatten wat ongunstig is voor het voorkomen van de alpenwatersalamander, omdat dit het zuurstofniveau verlaagd. Ook ontbrak helder water en bodemvegetatie. De sloten direct om het plangebied zijn hierdoor ongeschikt voor de alpenwatersalamander om in te leven. Doordat er binnen het plangebied en in de omgeving geen alpenwatersalamanders zijn gevonden, is de aanwezigheid van de soort uitgesloten. Een negatief effect op de soort is niet aan de orde.

6.7 Effect werkzaamheden marterachtigen

Op de wildcamera is binnen het plangebied éénmaal een wezel en éénmaal een hermelijn vastgelegd. Hierdoor kan worden aangenomen dat binnen het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen van zowel de wezel als de hermelijn aanwezig zijn. Binnen het plangebied zijn veel plekken waar de soorten zich kunnen verschuilen. Dit omvat de verruigde delen met onder andere braamstruiken, tussen materialen, in gebouwen, onder funderingen van gebouwen en in een stenen muurtje met vele openingen. Binnen en in de omgeving van het plangebied is voedsel te vinden in de vorm van muizen, konijnen en (eieren van) vogels welke eveneens zijn waargenomen.

Door de geplande werkzaamheden (verwijderen van groen, sloop van gebouwen, bouwrijp maken van het terrein en bouw van nieuwe woningen) gaan vaste rust- en verblijfplaatsen van de wezel en hermelijn verloren. Zonder het treffen van maatregelen worden wezels en hermelijnen mogelijk gedood, wordt leefgebied van de soorten vernietigd en gaan een vaste rust- en verblijfplaatsen van de soorten verloren. De werkzaamheden zullen hiermee leiden tot overtreding van artikel 3.10 lid 1a en b van de Wet natuurbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is daarom noodzakelijk.

6.8 Overige soorten

Het plangebied wordt veelvuldig gebruikt door algemene broedvogels, vrijgestelde amfibieën zoals de meerkikker en de gewone pad en grondgebonden zoogdiersoorten zoals ratten, muizen en egels. De werkzaamheden zullen leiden tot het verdwijnen van hun leefgebied en vaste rust- en verblijfplaatsen, het verstoren van individuen en mogelijk doden van individuen. De voorgenoemde soorten vallen onder de zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Dit betekent dat handelingen met nadelige gevolgen voor alle in het wild levende soorten moeten worden nagelaten, voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt worden. De zorgplicht is altijd van toepassing.

Indien werkzaamheden binnen het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen de werkzaamheden ook leiden tot de verstoring en vernietiging van broedende vogels. Alle vogelnesten in functie zijn beschermd onder de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wnb). Werkzaamheden dienen daarom buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden of er dient vooraf een broedvogelcheck uitgevoerd te worden.

7. Conclusie en advies

De werkzaamheden leiden niet tot verstoring en vernieling van vaste rust- en verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied of essentiële vliegroutes van de huismus, gierzwaluw, vleermuizen, ringslang, rugstreeppad en alpenwatersalamander.

De werkzaamheden zullen leiden tot vernietiging van het leefgebied van de boom- of steenmarter en daarmee tot vernietiging van vaste rust- en verblijfplaatsen en/of individuen. **Het aanvragen van een ontheffing ten aanzien van artikel 3.10 lid 1a en lid 1b van de Wet natuurbescherming is verplicht.**

Er dient altijd rekening gehouden te worden met de Zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Voorkom lichtverstoring op passerende en foeragerende vleermuizen. Werk overdag en/of gebruik afschermende armaturen en beperk de verlichtingshoogte tot maximaal drie meter. In de periode december tot maart en tussen zonsopkomst en zonsondergang zijn vleermuizen niet actief en zijn deze maatregelen niet nodig.

Voor de vrijgestelde grondgebonden zoogdiersoorten en amfibieën dienen de werkzaamheden op een rustig tempo te worden uitgevoerd en in één richting, zodat individuen de kans krijgen om te vluchten.

Alle vogelnesten in functie zijn beschermd. De geplande werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd (1 maart t/m 15 augustus, afhankelijk van klimatologische omstandigheden) of een broedvogelcheck dient te worden uitgevoerd voorafgaand aan de werkzaamheden. Indien tijdens de werkzaamheden een vogelnest wordt aangetroffen welke in gebruik is, zal de begeleidend ecooloog worden ingeschakeld. Deze zal bepalen hoe met het nest omgegaan dient te worden. Zo kan een verstoringvrije zone ingesteld worden of zal gewacht moeten worden totdat de jongen het nest hebben verlaten.

Bibliografie

- Bij12. (2017). *Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus**. Utrecht: Bij12.
- Bij12. (2017). *Kennisdocument Rugstreeppad *Bufo calamita**. Utrecht: Bij12.
- BIJ12. (2017). *Kennisdocument Ruige dwergvleermuis*. Utrecht: Bij12.
- Bij12. (2023). *Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus**. Utrecht: Bij12.
- BIJ12. (2023). *Kennisdocument Huismus *Passer domesticus**. Utrecht: Bij12.
- BIJ12. (2024). *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus**. Utrecht: Bij12.
- BIJ12. (2024). *Kennisdocument Kleine marterachtigen Bunzing - Hermelijn - Wezel*. Utrecht: BIJ12.
- Jong, J. d. (2024). *Quicksan Wet natuurbescherming Hogendijk 7, Amsterdam*. ede: MBHConsult b.v.
- NGB. (2017). *Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming*.
- OpenStreetMap Foundation. (2022). *Kadastrale kaarten*. Opgehaald van Kadastrale kaarten:
<https://kadastralekaart.nl/5.1200000/52.0900000/11>
- RAVON. (2020). *Handleiding voor het monitoren van reptielen in Nederland - 4e druk*. Nijmegen: Stichting Ravon.
- Rijksoverheid. (2022). *Lokale wet- en regelgeving*. Opgehaald van Overheid:
<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR360329/16>

Bijlage 1 Foto's veldonderzoek

